

ΜΕΡΟΣ Β΄

Βιογραφικά Είδη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν τεύχος ανήκει στη σειρά των εκδόσεων του Κ.Ε.Ε. που παρέχουν υλικό υποστηρικτικό της αξιολόγησης των μαθητών στα αντίστοιχα μαθήματα. Τηρεί τις γενικές προδιαγραφές για τη σύνταξη ερωτήσεων, όπως προβλέπονται στο βιβλίο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου *Η αξιολόγηση των μαθητών στο Λύκειο. Γενικές οδηγίες και στοιχεία μεθοδολογίας*, ΥΠΕΠΘ και Κ.Ε.Ε., Αθήνα 1998 και βασίζεται στις *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Λύκειο, σχολικό έτος 1998-99*, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1998, σσ. 145-297, καθώς και στο *Ενιαίο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος για τη Γλωσσική Διδασκαλία στο Γυμνάσιο και Λύκειο* (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 1998, σσ. 47-65).

Ως προς τις ειδικότερες επιλογές στο σώμα των ερωτήσεων που ακολουθούν είναι, ίσως, διαφωτιστικές οι εξής διευκρινίσεις:

- Κάθε άσκηση είναι σχεδιασμένη, ώστε να υπηρετεί συγκεκριμένο στόχο αξιολόγησης, έτσι όπως προδιαγράφεται από τους διδακτικούς στόχους της αντίστοιχης ενότητας (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Λύκειο, σχολικό έτος 1998-99*, Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα 1998, σσ. 197-213). Επίσης, κάθε ερώτηση είναι «βασανισμένη» κατά την εκπόνησή της, αλλά και «λυμένη» από τις συντάκτριες του παρόντος τεύχους, καθώς και από όσους είχαν την αρμοδιότητα ή απλώς την ευκαιρία να την ελέγξουν. Ωστόσο, αν κάποια ερώτηση, ειδικά από εκείνες του αντικειμενικού τύπου, δεν «βγαίνει», δεν υπάρχει **απολύτως κανείς λόγος** εμμονής σ' αυτήν και αναζήτησης της λύσης της. Ο καθηγητής μπορεί κάλλιστα, αν βέβαια του χρειάζεται και αν επιθυμεί, να κρατήσει το στόχο ή και το πνεύμα της άσκησης και να κατασκευάσει δική του: να αντικαταστήσει τμήμα του κειμένου ή όλο το κείμενο, να μετατρέψει τα δεδομένα και τα ζητούμενα.
- Εκτός από τους στόχους αυτούς, έχει καταβληθεί συστηματική προσπάθεια, ώστε οι ερωτήσεις, στο σύνολό τους, να κλιμακώνουν την αξιολόγηση από την απλή εξέταση της κατανόησης στη διερεύνηση της ικανότητας μετασχηματισμού, εφαρμογής, ανάλυσης και προέκτασης, εκτίμησης, κρίσης και σύγκρισης. Η κάλυψη όλου του φάσματος των γενικών στόχων της αξιολόγησης απετέλεσε έναν από τους δείκτες ποιότητας του ανά χείρας σας υποστηρικτικού υλικού.

- Τα διάφορα κείμενα και αποσπάσματα που χρησιμοποιήθηκαν στις προτεινόμενες ασκήσεις έχουν επιλεγεί με τα εξής κριτήρια:
  - Να είναι ελκυστικά στους μαθητές, να έχουν γι' αυτούς πληροφορορητική αξία ως προς το θέμα και τη γλωσσική μορφή τους.
  - Να αξιοποιούν υλικό από άλλα γνωστικά αντικείμενα και μαθήματα (π.χ. ορισμένες ασκήσεις από την ενότητα του ορισμού και της διαίρεσης), σύμφωνα και με τις οδηγίες των συγγραφέων των βιβλίων της Έκφρασης-Έκθεσης (Συμπληρωματικές οδηγίες για τη διδασκαλία και αξιολόγηση του μαθήματος «Έκφραση-Έκθεση», ύστερα από την υπ. αριθ. 36/97 πράξη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που αφορά στις «Μορφές της γραπτής έκφρασης-έκθεσης στην τάξη και γραπτές δοκιμασίες στο γλωσσικό μάθημα» -περιέχονται στις ως άνω *Οδηγίες* του Π.Ι., σσ. 220-226).
  - Στην ενότητα της Βιογραφίας προτιμήθηκαν, για προφανείς λόγους, βιογραφικά σημειώματα των λογοτεχνών των οποίων τα κείμενα περιλαμβάνονται στην εξεταστέα ύλη της Β΄ Λυκείου.
  - Στην ενότητα της Κριτικής και Παρουσίασης χρησιμοποιήθηκαν αποσπάσματα ή και ολόκληρα κείμενα προερχόμενα κυρίως από εφημερίδες και γραμμένα από ειδικούς και έμπειρους συντάκτες. Έτσι, τα κείμενα έχουν αυθεντικότητα και συνάφεια με τη σύγχρονη ζωή. Εκτός από αυτά, καταβλήθηκε ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε τα κείμενα του corpus της Παρουσίασης-Κριτικής να είναι κατά το δυνατόν κατάλληλα για την εφαρμογή των διδακτικών άρα και των αξιολογικών στόχων της ενότητας, π.χ. να έχουν ευκρινή τα γνωρίσματα του είδους τους, να περιέχουν «σημαντικές» για τους μαθητές (και όχι μόνο γι' αυτούς) πληροφορίες, να διατυπώνουν με σαφήνεια τις πληροφορίες αυτές καθώς και το σχολιασμό τους, να έχουν στέρεη και εναργή δομή. Η συστηματική αναζήτηση αυτών των γνωρισμάτων οδήγησε στις επιλογές κειμένων από ορισμένες εφημερίδες, καθώς ορισμένων κριτικών, αρθρογράφων και συγγραφέων.
  - Σε όλες τις περιπτώσεις καταβλήθηκε προσπάθεια να επιτευχθεί μία ισορροπία ανάμεσα στην -ως προς την έκταση- χρηστικότητα των κειμένων και στη δυνατότητά τους να αναπτύσσουν τα στοιχεία εκείνα επί των οποίων εξετάζεται ο μαθητής, σύμφωνα με τους στόχους της

οικείας ενότητας. Ωστόσο, η έκταση των κειμένων που χρησιμοποιήθηκαν σε ορισμένες ενότητες της βιογραφίας και της κριτικής είναι τελικά μεγάλη. Κι αυτό συμβαίνει, επειδή είναι η ίδια η φύση των ενοτήτων αυτών που χρειάζεται κείμενα σε έκταση συχνά ασύμβατη με τις χρονικές και άλλες δυνατότητες της σχολικής πράξης. Παρόλα αυτά, προτιμήθηκε η παρουσίαση αυτών των κειμένων και του προτεινόμενου χειρισμού τους, με την ελπίδα ότι ο καθηγητής μπορεί από αυτά να αντλήσει ό,τι είναι προσαρμόσιμο στη δική του περίπτωση.

- Τα κείμενα των οποίων η προέλευση δεν αναφέρεται είναι κατασκευασμένα από τις συντάκτριες του τεύχους.
- Σε όλες τις περιπτώσεις έχει τηρηθεί η ορθογραφία και οι (με διάφορα μέσα) υπογραμμίσεις των πρωτοτύπων.
- Για το σώμα των ερωτήσεων σχετικά με τις αναφορικές προτάσεις βλ. την ειδική εισαγωγή στην οικεία ενότητα του παρόντος τεύχους.
- Δείγματα ερωτήσεων για το δίωρο της έκθεσης δεν περιέχει το παρόν τεύχος, εφόσον τέτοια δείγματα παρέχουν οι *Οδηγίες* του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ό.π.), σσ. 226-247.
- Η αρίθμηση των ερωτήσεων ακολουθεί την αρίθμηση των αντίστοιχων ενοτήτων του διδακτικού εγχειριδίου. Έτσι, για χάρη της ευχερέστερης αντιστοίχισης των ερωτήσεων του παρόντος τεύχους με τις οικείες ενότητες του εγχειριδίου, παρακαλείται ο αναγνώστης να συγχωρήσει αποτελέσματα όπως Π.α.3.2., τα οποία είναι μάλλον ανορθόδοξα από την πλευρά της δεοντολογίας των αρίθμησης (εφόσον αποτελούν σιμπλήμα λατινικών, ελληνικών και αραβικών αριθμών).

Και φυσικά, ιδιαίτερα κάθε εγχείρημα εκπόνησης διδακτικού και υποστηρικτικού υλικό αναμετράται με τα ανθρώπινα όρια, αντιμετωπίζει τον κίνδυνο του λάθους και γενικά της ανεπάρκειας και δοκιμάζεται στην πράξη. Γι' αυτό, οι παρατηρήσεις και τα σχόλια που προκύπτουν από τη σχολική πράξη και την εμπειρία των συναδέλφων αποτελούν πολύτιμη βοήθεια για τη βελτίωση αυτού του έργου.

Η Ομάδα Σύνταξης

Ευχαριστούμε θερμά τους συγγραφείς, τους αρθρογράφους, τις εφημερίδες και τους εκδοτικούς οίκους που ευγενικά μας παραχώρησαν την άδεια να χρησιμοποιήσουμε κείμενα και αποσπάσματα κειμένων τους στο υποστηρικτικό υλικό του παρόντος τεύχους.